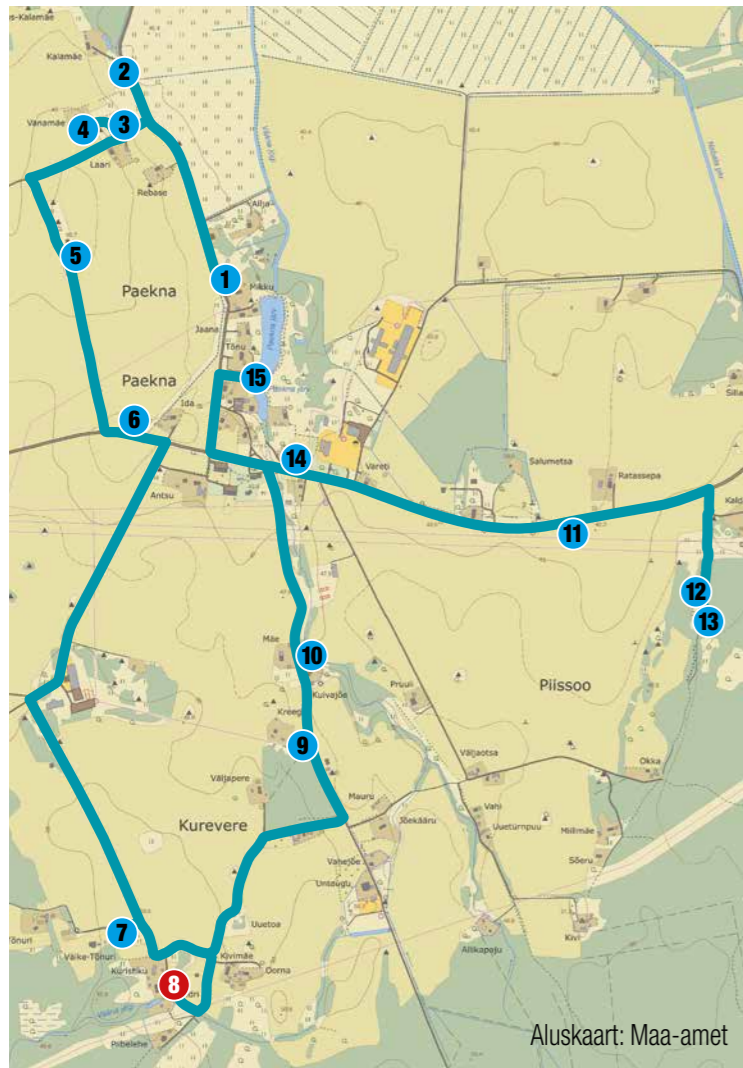

Möldri kurisu

Möldri kurisu on esmakordselt leitav 1687. a. kaardilt. Rootsi keelne tekst selle juures ütleb: „Siin jookseb vesi maa alla ja tõuseb üles Nappel'i (Nabala) küla lähedal”.

Suuremaid kuni mitmekümne meetri laiuse lestri-, lohu- või liiakujulisi karstivorme, mis neelavad pinnaveid, nimetatakse Eestis **kurisuteks**. Kurisud on enamlevinud karstivorm Eestis. Paljud neist asuvad suletud nõgudes, kuhu voolavad kokku ümbruskonna lumeveed. Kevadise lumesulamise ja kestvate sügisvihmade arvel täituvad karstiõõned veega peaaegu täielikult. Põua- või külmaperioodidel, mil põhjavee toitumine praktiliselt lakkab, alaneb karstivee pealispind suhteliselt sügavale. Avaramates karstiõõntes ja nendevaheliste laiemate kivimilõhede süsteemides

saab vesi edasi liikuda mitu kilomeetrit päevas, ent kitsastes lõhedes ja pragudes isegi vähem kui 1 m päevas.

Möldri kurisus neeldub Vana-Angerja jõgi, voolab maa-alustes karstiõõntes Paeknani ja tungib seal uuesti maapinnale Paekna paisjärve toitvate allikate kaudu. Pealinna veevarustuse parandamiseks lahutati Angerja

jõgi 1967. aastal Väana jõest ja suunati Pirita jõkke. Enne seda, kevadise suurvee ajal ei jõudnud Angerja jõgikonnas pinnavesi nii kiiresti neelduda ja kurisud „ajasid üle”. Kurevere väljale tekkis siis uhke veteväli, kus meelt lahutati parvetamisega. Parve kasutasid ka koolilapsed kooliteele jääva välja ületamiseks.

Möldri talust kagu suunas oli kalarikas Linaliu järv (vt matkaraja punktis 10 1935. aasta kaardilt). Kalapüük toimus seal tavaliselt liiviga, mis kujutas endast puust raamile tõmmatud võrku; kaks püüdjat vedasid püstist liivi edasi ja kolmas hirmutas kalu sisse.

Möldri kurisu kohta räägitakse, et kord tõmmanud veekeeris Möldri talu juures härjad koos paarisrakendiga kurisusse. Välja tulnud nad alles 2 km kaugusel asuvast Proosa allikast (praegune Paekna allikajärv)!

Infotahvel on paigutatud kurisu sellesse ossa, kus kõrge veeseisu korral veel vesi voolab. Suur kinnivajunud auk, mis vanasti härjapaari neelas, asub aga talust veidi eemal külavahetee ääres ning sinna enam suurvesi ei ulatu.

Möldri talu on põline jõeäärne veskikoht, mille pärimuse kohaselt rajasid noarootslased.

